

Drahuška mě obejde a zlehka mi dá pusku na tvář. „Mám tě ráda,“ zašeptá mi do ucha.

Vlídny ústav

„Oni už nikoho nemají. Jedinou pravidelnou návštěvou jsou pro ně vlastně tito psi,“ jakoby mimochodem poznamená Zuzana Holická, ředitelka Ústavu sociální péče pro mentálně postižené ženy v České Skalici.

Toto městečko, proslulé spíše nedalekými Ratibořicemi a Babiččinou paní kněžnou, má zvláštní atmosféru. Je tiché a lidé na ulici zdraví i neznámého kolemjdoucího. Máte pocit, že se tu zastavil čas.

Procházím nově zrekonstruovanou budovou a připadám si spíše jako v mateřské školce. Na stěnách chodby jsou malované obrázky, vystříhaní motýli. Působí to příjemně a mile.

„Sára, Sára, Sára!“ skanduje Jiřinka, která se na černou canisterapeutickou labradorku vždycky moc těší. „Ale vždyť ještě nejde, až za chvíli,“ chlácholí rozrušenou Jiřinku paní ředitelka a obrátí se ke mně: „Pojďte, počkáme na ně v čítárně.“ Je mi všelijak. Jak se mám chovat, co mám dělat...? Musí to být na mně znát. „Člověk si zvykne,“ čte mi myšlenky Zuzana Holická. „Je to pěkná práce. Jsou spokojené, nic jim neschází. Naše pečovatelky je stále motivují.“ Do čítárny se přišourá zadumaná osůbka s nepřítomným pohledem. Postaví se těsně vedle mě. „Tuhle paní neznáš, Drahuško, ta se přišla taky podívat na pejsky,“ mile uklidňuje poněkud rozrušenou Drahušku paní ředitelka. Drahuška mě obejde a zlehka mi dá pusku na tvář. „Mám tě ráda,“ zašeptá mi do ucha.

Světlana Machová (vlevo) by si možná hned vyměnila svoji celodenní službu za příjemný odpočinek u chlupatých kamarádů

Návštěvy často nejezdí

„Sára, Sára, Sára!“ tentokrát se Jiřinka trefila. Do jídelny přichází jeden pes za druhým. „Dneska jich tu je víc. Řekla jsem, že přijedete a tak přivedla canisterapeutická skupina všechno, co má čtyři nohy,“ usmívá se Zuzana Holická. „Většinou tu bývá jenom labradorka Sára a bílý švýcarský ovčák. Jsem ráda, že jsme se domluvili na spolupráci. Jak už jsem vám říkala, pro většinu klientek je to jediná návštěva za týden. Průměrný věk tu máme 58 let, pokud někdy někdo přijede, jsou to sourozenci, ale stává se to málokdy.“ Mentálně postižený člověk zkrátka není ten nejveselejší důvod k návštěvě.

Pečovatelky mezi tím v jídelně rozložily podložky a chystá se polohování, v tomto případě spíše „odpočívání“. Kdo zrovna neleží na zemi, ten krmí Sáru dětskými piškoty. Aspoň dva dny nebude chtít piškoty ani vidět... předpokládám podle množství kulatých dobrůtek, které v ní mizí.

Paní Alenka dělá ráda figuranta při hledání piškotů. Sára je neomylná...

Dobrá nálada prospívá

Kromě polohování je velmi populární také hledání piškotů na ležící dobrovolnici. Jako figurantka se hlásí paní Alenka. S každým nalezeným piškotem se ozývá smích a tleskání. Alenku střídá rozesmátá Stáňa. Ležela by na podlaze nejrady do soudního dne. Psi s sebou přinesli dobrou náladu. Nemyslím si však, že by přes týden personálu chyběla. V ústavu panuje upřímná rodinná atmosféra, která mi nepřipadala kaširovaná jenom pro to, že přijel „tisk“. Že

jsou zvířata katalyzátory lidských vztahů a jejich dobrá nálada je prokazatelně nakažlivá, potvrdila nejedna studie zabývající se vlivem zvířat na nejen mentálně postižené, ale také na fyzicky handicapované lidi, či seniory v domovech důchodců.

Jednoznačně pozitivní vliv mají psi rovněž na zdravotní stav člověka. Ptám se Zuzany Holické, jestli měli možnost něco takového zaznamenat i v jejich ústavu. „Canisterapii provozujeme teprve rok a o prázdninách byla navíc přestávka, takže při nejlepší vůli vám teď nedokážu říct, jestli se zdravotní, či v našem případě spíše psychický stav některé z našich klientek zlepšil. Na stranou druhou mohu odpovědně prohlásit, že se nikdo nezhoršil,“ s radostí konstatuje paní ředitelka. Není-li hůř, je vlastně lépe...

Zmizelý retrívr

V jídelně Ústavu sociální péče je přibližně deset zájemkyň o polohování, stejný počet žen odešel do tělocvičny s dalšími psy. Skupinky se osvědčily, kontakt se psem je tak intenzivnější a nedochází proto k rozmrzelostem, že se na někoho nedostalo. Rychlé střídání nálad je u mentálně postižených poměrně časté a je proto potřeba brát na tuto skutečně obzvlášť velký zřetel. Psi mají spíše uklidňovat a harmonizovat než vyvolávat napětí, ať už by bylo způsobené přílišnou radostí z jejich přítomnosti nebo naopak ze strachu z nich.

Zuzana Holická (vpravo) si na pár slov a milý úsměv najde čas vždy

„V našem ústavu není snad nikdo, kdo by se psů vyloženě bál,“ přemýšlí Zuzana Holická. Usměvavá ošetřovatelka Světlana Machová dává k dobru historku z nedávného výletu, kterého se účastnil také její zlatý retrívr. „V jednu chvíli mi zmizela naše fenka z dohledu. Za moment koukám, jak na ní leží dvě naše holky, ruce v tlamě a smály se na celé kolo. Ještě že je to nesmírně trpělivé zvíře, kterého kontakt s lidmi baví. Kdyby nebylo, tak ho s sebou nemůžu pochopitelně brát. Všechno máme pod kontrolou, nebojte se,“ dodává pro jistotu Světlana Machová. Nebojím se. Personál tu působí profesionálně, ale zároveň vše. Odstup, který by člověk mohl v podobném zařízení očekávat, tu není patrný.

Paní Stáňa se na psy pokaždé moc těší

ve městě, Skaličtí naše klientky znají. Chodíme například na procházky do zdejšího okrasné školy. Její majitelé jsou moc milí lidé, nejen že nás nechají, abychom obdivovali všechny ty krásné stromečky a keříky, ale darovali nám okrasné keře, které jsme vysadili kolem našeho ústavu.

„To je krása,“ směje se nadšená Stáňa a neúnavně krmí labradorku Sáru dalším a dalším piškotem.

Canisterapeutické návštěvy trvají většinou pětáctyřicet minut. Ne, že by byly klientky ústavu tak brzy unavené, ale pro psy je toto maximum. Jejich psychické zatížení je při podobné „práci“ nesmírně velké. Sleduji soustředěný výraz ve psích očích. Toto není zábava. Pro psí nervovou soustavu je to nesmírně tvrdá a vysilující práce.

Zuzana Trankovská ml.

Vytržení z letargie je pro klientky ústavu nesmírně důležité